

V spomin Antonu Sedeju

Dobro leto je minilo, odkar je za vedno odšel Anton Sedej, po domače Polancov Tone, kot smo ga poznali v Železnikih. Odšel je nepričakovano in ravno v času, ko je bil lanski zbornik že v tisku. Našemu spoštovanemu sodelavcu smo posvetili predstavitev 12. številke Železnih niti, knjige, ki jo je soustvarjal še poln raziskovalne moči. V njej je objavil kar dva prispevka. Prvega o jezikoslovcu Jakobu Šolarju ter drugega o počitniškem domu gospodarskih organizacij Selške doline v Portorožu. Tone se je uredniškemu odboru priključil takoj, ko se je začelo delo za prvo številko. Vedno je bil poln načrtov in idej, ki jih je tudi izpeljal. Predstavil se nam je kot fotograf, kronist, ljubiteljski zgodovinar in muzealec. Za vsako številko zbornika je pripravil obširne članke in fotografije. Opisal je znane in manj znane ljudi: Josipa Grošlja, Mihove godce, Jakoba Benedičiča, Lojzeta in Olgo Šmid, Franca Peternelja, Marijo Lotrič, Janeza Keržarja in Jožeta Dolenca. Obeležil je 60 let kovinarstva v Železnikih, opisal hojo za zvoncem, se posvetil jaslicam farne cerkve sv. Antona Puščavnika in svetovni razstavi jaslic v Ljubljani. Pripravil je foto pregled vhodnih vrat, portalov in drugih stavbnih elementov v Železnikih in prispeval ogromno slik iz svojega bogatega foto arhiva.

Anton Sedej ni bil le tkalec in soustvarjalec Železnih niti, spekter njegovih "talentov in poklicev" je bil zelo pester. Mnogi so ga poznali kot zvedavega fotografa in kronista dogodkov, sodelavca in dopisnika Radia Sora, stalnega dopisnika tednika Družina in Novega glasu, pisca v Ratitovška obzorja, ljubiteljskega zgodovinarja in raziskovalca, jasličarja in restavratorja Šubičevih jaslic v domači farni cerkvi

... V mladih letih je pel v pevskem zboru, kot amaterski igralec pa nastopal v igrah Kulturno-umetniškega društva DPD Svoboda. V Železnikih je močno sled pustil v prostovoljnem gasilskem društvu, pa tudi v muzeju in med člani Muzejskega društva. Mladi Tone je zelo aktivno sodeloval tudi v Turističnem društvu Železniki. Bil je eden izmed ustanovnih članov in njihov dolgoletni tajnik. Leta 1963, ko je pri nas zaživela etnološka prireditev Čipkarski dan, se je zavedal njenega pomena za kraj, zaznamovan s klekljarsko tradicijo. Poskrbel je, da prireditev ni zamrla in da se je čipkarski dan raztegnil v dneve, ko se domačini ter drugi ljubitelji čipk še vedno vsako poletje srečujejo na trgu pred plavžem.

In od kod je Tone črpal svojo življenjsko moč?

Otroštvo in mladost je Tone, najmlajši od petih otrok, preživel v delavski družini iz Gorenjega, starega konca Železnikov. Po končanem osnovnem šolanju je prehodil pot od mizarskega vajenca do mizarja v Zadrugi in se nato zaposlil v tovarni Niko. Opravil je dodatna izobraževanja in postal varnostni tehnik. Sloveč po svoji natančnosti ter predanosti, je delokrog razširil še na Kmetijsko zadruho v Škofji Loki in se po daljšem obdobju dela na varnostnem področju pozneje poklicno preusmeril v odgovornega vodjo Počitniške skupnosti za Selško dolino, do upokojitve – tik pred prelomom tisočletja – pa tudi za Škofjo Loko. V obdobju njegovega

vodenja Počitniške skupnosti, vključno z njenim celotnim poslovanjem, sta bila zgrajena počitniška domova v Portorožu in Strunjanu. Prav Tonetu gre zahvala, da smo prebivalci Železnikov in Selške doline nekdanj lahko dopustovali v domu sredi mondenega letovišča.

Pri skrbnem beleženju časa in dogodkov v njem je znal prisluhniti, opazovati naravo ter razumeti njeno moč. Pred več kot petdesetimi leti je začel dokumentirati dogajanje v Železnikih in okolici na celuloidni trak. Rad je sledil razvoju tehnike. Analogni fotoaparati so ga zamenjali z digitalnimi. Njegovo pronicljivo oko je zaznavalo spremembe v okolju in skozi fotoaparati je ujel ter ohranil mnoge dogodke in ljudi, ki so tako ali drugače zaznamovali naš kraj in dolino. Sledi nekega obdobja, ki bi jih prej ali slej zameglil čas, bodo po Tonetovi zaslugi ostale. Ob pogledu na njegovo bogato arhivsko zapuščino se nam bo z obujanjem spominov lahko orosilo oko ali veselo zaigralo srce!

Člani uredništva Železnih niti smo s Tonetom radi sodelovali, prisluhnili njegovim predlogom ter brali prispevke, ki jih je vedno fotografsko nadgradil. Pogosto se spomnimo nanj, na njegovo ustvarjalno delo, pa tudi na njegov humor, s katerim je znal popestriti naša srečanja.

Zavedamo se in čutimo, da nas je zapustil ustvarjalni sodelavec.

Podatke pripravila Peter Polajnar in Rudi Rejc
Zapis uredili Aleš Primožič, Katarina Primožič in Tadeja Šuštar
Foto: Andrej Bogataj